

Onderwerp informatie over evaluatie armoedebeleid 2013-2014 en indicatoren
armoedebeleid 2015 -2018 en Uitvoeringsplan armoedebeleid 2015

Steller L. Kamp - Schuringa

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 53 82 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk 4908343

Datum 19-03-2015 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In december 2014 heeft uw raad ingestemd met Perspectief, actieplan tegen de armoede. Hierin zijn de kaders van ons armoedebeleid, bijbehorende kaders voor de financiering ervan, en kaders voor onze werkwijze voor de komende jaren vastgelegd. Aanvullend hebben wij in december 2014 met uw raad afgesproken om dit voorjaar verder in gesprek te gaan over de resultaten van ons armoedebeleid. Wij willen dit gesprek graag met u voeren op 8 april 2015, 's middags tijdens een informele bijeenkomst van 13.00-14.00 uur en eventueel 's avonds tijdens de raadscommissie W&I. Ter voorbereiding hierop sturen wij u hierbij de volgende stukken: de armoedemonitor Groningen 2014, een voorstel voor tussentijdse sturingsmogelijkheden Armoedebeleid 2015-2018 en het uitvoeringsplan Armoedebeleid 2015.

Wij willen 's middags 8 april starten met het presenteren van de belangrijkste conclusies van de evaluatie van het armoedebeleid Samen actief tegen armoede 2013 -2014. Deze evaluatie is uitgevoerd door Onderzoek & Statistiek Groningen in samenwerking met Groninger minima. Deze evaluatie bestaat uit twee delen, namelijk een cijfermatig overzicht van hoe het er met de armoede in Groningen voorstaat (de armoedemonitor 2014) en een kwalitatief onderzoek naar de effecten van het beleid. Voor dit kwalitatieve onderzoek zijn interviews afgenomen en enkele filmpjes gemaakt over projecten en activiteiten die de afgelopen twee jaar zijn uitgevoerd binnen het armoedebeleid. Deze filmpjes zijn vervolgens ter beoordeling voorgelegd aan een grote groep Groninger minima.

De onderzoekers hadden als opdracht om te onderzoeken wat de activiteiten uit het armoedebeleid hebben betekend voor deelnemende minima en wat zij zouden kunnen betekenen voor overige minima. Ten slotte zullen de onderzoekers hun eindconclusie over Samen actief tegen armoede met u delen.

Aansluitend willen wij tijdens de informele bijeenkomst graag met uw raad in gesprek over de manier waarop wij de komende jaren het vastgestelde armoedebeleid tussentijds monitoren. Zoals toegezegd tijdens de raadscommissie W&I op 11 december 2014 willen wij samen met uw raad nadenken over een werkwijze, resultaatafspraken (wanneer zijn wij tevreden?) en indicatoren op basis waarvan u jaarlijks ons armoedebeleid kunt bijsturen binnen de kaders die zijn vastgesteld in het actieplan Perspectief. Ter voorbereiding hierop vindt u een voorstel voor tussentijdse sturingsmogelijkheden in de bijlagen. Ook willen wij vast met uw raad van gedachten wisselen over resultaatafspraken en indicatoren voor een eindevaluatie van Perspectief. Wat moet Perspectief volgens u opleveren en wanneer zijn wij tevreden?

Tenslotte vindt u ook het Uitvoeringsplan Armoedebeleid 2015 in de bijlage. Wij hebben het uitvoeringsplan opgesteld gebaseerd op de kaders zoals vastgesteld in Perspectief, uitkomsten van de beleidsevaluatie van Samen actief tegen armoede, overige signalen vanuit de doelgroep (bijvoorbeeld via het belproject Kindpakket), signalen vanuit het maatschappelijk veld, en signalen vanuit onze eigen projectleiders. Ons uitvoeringsplan is geen statisch geheel, maar blijft een dynamisch document. Door onze manier van werken zullen wij in nauw contact met doelgroep en maatschappelijk veld de uitvoering van het armoedebeleid continu blijven bijsturen. Wij gaan geen tijd en middelen verspillen als een project niet goed van de grond komt of enige aanpassing nodig heeft om beter te kunnen slagen. Wij hopen dat ook uw raad signalen tijdig met ons wil delen en op die manier wil bijdragen aan de effectiviteit van het armoedebeleid.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Minima in Groningen

Armoedemonitor 2014

1
3M

Minima in Groningen

Armoedemonitor 2014

Erik van der Werff

Klaas Kloosterman

Onderzoek en Statistiek Groningen, februari 2015

<http://www.os-groningen.nl/>

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
2. Aanpak van het onderzoek	7
2.1 Wat zijn minima?	7
2.2 Hoe krijg je minima in beeld?	7
2.3 Beperkingen van de methode	7
2.4 Aanpak van het onderzoek	8
3. Ontwikkeling van armoede	9
3.1 Landelijke ontwikkeling	9
3.2 Ontwikkelingen in Groningen	9
4. Groningse minima in 2014	11
4.1 Huishoudsamenstelling	11
4.2 Minimahuishoudens in de wijk	11
4.3 Herkomst van de minima	13
4.4 Personen in minimahuishoudens	14
5. Discussie	15

Samenvatting

Deze armoedemonitor toont de stand van zaken met betrekking tot armoede in de gemeente Groningen in 2014. Omdat wij geen beschikking hebben over inkomensgegevens van burgers, hebben we het aandeel minimahuishoudens in Groningen vastgesteld aan de hand van gegevens uit een aantal gemeentelijke registratiesystemen. Hiervoor hebben we gekeken naar uitkeringen, schulden en een aantal inkomensondersteunende maatregelen die de gemeente biedt.

Volgens cijfers van het CBS is er landelijk een stijging van het aantal minimahuishoudens in de jaren 2011, 2012 en 2013. Volgens een prognose van CBS en SCP zal daarentegen in 2014 en 2015 het aantal minimahuishoudens constant zijn, dan wel licht dalen.

De door ons verzamelde gegevens over de gemeente Groningen laten andere ontwikkelingen zien dan die van het CBS. In de periode 2012-2014 is het aandeel Groningse huishoudens in armoede ongeveer gelijk gebleven. Ook het aantal kinderen dat opgroeit in armoede is net als vorig jaar ongeveer 20 procent, nadat het in 2013 licht was gestegen.

Uit de analyse blijkt dat het grootste deel van de minimahuishoudens uit alleenstaanden bestaat. Ook alleenstaande ouders zijn oververtegenwoordigd en dat is nog sterker het geval als we kijken naar de huishoudens die meerdere jaren in armoede leven. De minimahuishoudens wonen meer dan gemiddeld in de wijken Oosterparkwijk, Korrewegwijk-De Hoogte en Beijum. Het aandeel kinderen in armoede is vooral erg hoog in Korrewegwijk-De Hoogte en Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk.

We hebben ook gekeken naar de herkomst van de minimahuishoudens. Hierbij valt op dat het aandeel minima met name onder huishoudens uit (Noord-) Afrika, Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen hoog is. Ook het aandeel kinderen in armoede is in deze groepen hoog.

Als laatste is gekeken naar personen binnen deze minimahuishoudens. Mannen zijn oververtegenwoordigd onder minima in de leeftijd van 25-55. Het aandeel kinderen tot 18 jaar is onder minima aanzienlijk groter dan in de algemene populatie van Groningen. Het omgekeerde geldt voor de leeftijd van 18 tot 25 jaar. Dit komt vermoedelijk vooral omdat deze leeftijdsgroep veel studenten bevat, die niet in aanmerking komen voor de door ons bekeken regelingen voor minima.

1. Inleiding

In 2012 is met de kadernota 'Samen actief tegen armoede' het nieuwe armoedebeleid van de gemeente Groningen vastgesteld. Onderzoek en Statistiek Groningen is gevraagd om cijfers te leveren die de stand van zaken met betrekking tot armoede in de stad weergeven. Hiervoor hebben we deze armoedemonitor ontwikkeld, waarin de ontwikkeling van de armoede in de gemeente Groningen in de afgelopen en komende jaren wordt gemonitord.

De eerste versie van de armoedemonitor is in het begin van 2014 opgeleverd. In die editie is de situatie van minima in de stad tot en met 2013 onderzocht. In de huidige monitor voegen we daar informatie over recente ontwikkelingen aan toe (2014).

In de armoedemonitor beschrijven we de verdeling van de armoede in Groningen aan de hand van gegevensbestanden over de burgers van de gemeente. In hoofdstuk 2 leggen wij uit welke methodiek wij hebben gebruikt voor het verzamelen van die gegevens. Ook geven we aan hoe deze cijfers zich verhouden tot andere (landelijke) cijfers over armoede. In hoofdstuk 3 en 4 staan de ontwikkelingen van de armoede in de stad beschreven.

2. Aanpak van het onderzoek

2.1 Wat zijn minima?

Bij het onderzoek naar armoede in de stad gebruiken we de volgende definitie: Een minimum(huishouden) is een huishouden met inkomsten op maximaal 110% van het wettelijk minimum. Dit wettelijk minimum is voor januari 2014 bepaald op 991 euro per maand (excl. vakantietoeslag) voor een alleenstaande in de leeftijd van 23 tot 65 jaar. Voor eenoudergezinnen en samenwonenden met of zonder kinderen gelden normen die hiervan zijn afgeleid. Deze definitie komt sterk overeen met het door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gehanteerde criterium bij haar bepaling van een minimumhuishouden, dat per 2013 uitgaat van 1010 euro voor een alleenstaande als 'lage-inkomsgrens'.

2.2 Hoe krijg je minima in beeld?

Omdat wij als onderzoekers geen toegang hebben tot de inkomensgegevens van onze burgers, maken we gebruik van andere bronnen om tot een inschatting te komen van het aantal minimahuishoudens in de stad. Hiervoor gebruiken we gegevensbestanden vanuit verschillende gemeentelijke registraties. Om de betrouwbaarheid van de gegevens te vergroten, is gekozen voor een aantal bestanden die over de afgelopen periode betrouwbaar zijn te vergelijken. In dit rapport spreken we van een minimahuishouden als één of meer personen in het huishouden gebruik maakt van minimaal één van de volgende regelingen:

- een uitkering levensonderhoud, verstrekt door de gemeente Groningen (WWB, IOAW, IOAZ, BBZ)
- Het in traject zijn of gebruik maken van schuldhulpverlening door de Groningse Kredietbank (GKB)

- Eén van de volgende inkomensondersteunende maatregelen, die beschikbaar zijn voor burgers met een inkomen onder 110% van het wettelijk minimum:
 - (Gedeeltelijke) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
 - Bijzondere bijstand
 - Langdurigheidstoeslag (regeling voor mensen met een inkomen op- of onder de 100% van het wettelijk minimum).

Wij nemen in de monitor het gebruik van schuldhulpverlening ook mee als indicator om minimahuishoudens te bepalen. Vaak gaat het om een combinatie van factoren die maakt dat, ondanks dat er strikt genomen sprake kan zijn van een inkomen boven de 110-procentnorm, deze huishoudens het door de schuldensituatie financieel toch erg moeilijk hebben.

2.3 Beperkingen van de methode

Door het ontbreken van inkomensgegevens is er een groep minima die wij niet in beeld hebben. Burgers met een minimuminkomen die geen gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen, zijn bij ons niet in beeld. Dit betekent feitelijk dat er een onderschatting van de armoede plaatsvindt.

Volgens de definitie die wij in dit onderzoek gebruiken, zijn de Groninger studenten ook minima. Omdat studenten echter vaak maar een korte periode in armoede leven en met goede vooruitzichten, is het onwenselijk dat de grote hoeveelheden studenten het beeld van armoede in de stad vertekenen. De hierboven genoemde regelingen zijn voor studenten niet toegankelijk, waardoor wij deze vertekening voorkomen. De uitzondering hierop is de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen, waar studenten wel voor in aanmerking komen. Dit geldt dan wel alleen voor studenten die zelfstandige woonruimte hebben én de kwijtschelding daadwerkelijk aanvragen.

2.4 Aanpak van het onderzoek

Om de minima in Groningen in beeld te krijgen over de afgelopen jaren, zijn gegevens verzameld over de jaren 2012, 2013 en 2014. Voor elk van deze jaren zijn gegevens samengevoegd van personen die in dat jaar één van de hierboven genoemde inkomensondersteunende maatregelen hebben ontvangen dan wel in traject zaten of in de schuldhulpverlening bij de GKB. Voor de uitkeringen is gekeken naar alle personen die op 1 november van het betreffende jaar een lopende uitkering hadden.

Van de personen die op deze manier geïdentificeerd zijn als minima, worden vanuit de Basisregistratie Personen (BRP, het voormalige GBA) de benodigde gegevens gehaald omtrent hun huishouden. Op deze manier hebben we voor alle drie jaren gegevens verzameld over de minimahuishoudens in Groningen en de onderlinge leden binnen dit huishouden.

In de analyse kijken we ook naar de herkomst van de huishoudens. Om de herkomst van een huishouden te bepalen, kijken we naar de herkomst van het oudste lid van het huishouden. Hierbij hanteren we de definitie van het CBS¹.

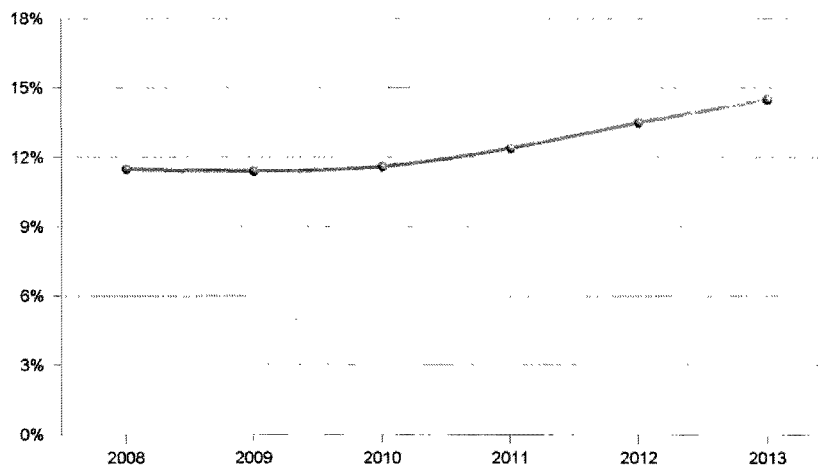
Naast analyses over minimahuishoudens, kijken we in dit onderzoek ook naar alle personen die er in deze minimahuishoudens zitten. Dit betekent dat als deze persoon niet zelf van een regeling voor minima gebruik maakt, maar er wel minimaal één persoon in het huishouden is die dit wel doet, we deze persoon tot de minima rekenen.

¹ Het CBS legt de herkomst van een persoon vast aan de hand van het geboorteland van beide ouders en de persoon zelf. Bij twee ouders afkomstig uit verschillende landen (uitgezonderd Nederland) prevaleert de herkomst van de moeder (www.cbs.nl).

3. Ontwikkeling van armoede

3.1 Landelijke ontwikkeling

Om een goed beeld te krijgen van de ontwikkelingen in Groningen, willen we eerst de landelijke ontwikkelingen op het gebied van armoede in kaart brengen. Het CBS houdt de ontwikkeling van het aantal huishoudens met betrekking tot de 110% van de lage-inkomensgrens bij aan de hand van inkomensgegevens. Deze grens is goed vergelijkbaar met de 110% van het wettelijk minimum die wij hanteren, maar kan voor verschillende huishoudtypes kleine afwijkingen vertonen. Desalniettemin geven deze cijfers van het CBS ons een indicatie hoe de ontwikkelingen landelijk zijn. Omdat het CBS zich baseert op inkomensgegevens van de Belastingdienst, zijn data over 2014 pas in het tweede deel van 2015 beschikbaar.

Figuur 1: Landelijke ontwikkeling huishoudens onder 110% lage-inkomensgrens (CBS Statline, 2015)

De grafiek toont de landelijke ontwikkeling van huishoudens onder de 110% lage-inkomensgrens. Te zien is dat de ontwikkeling van het aandeel huishoudens onder deze grens sinds 2010 een constante stijging is. In de periode van 2010 tot 2013 is het percentage onder de lage-inkomensgrens gestaag gestegen van 11,6% naar 14,5%. Dit betekent dat er een kwart meer huishoudens in deze categorie bij zijn gekomen.

Naast de cijfers over de afgelopen periode, hebben het CBS en het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) eind 2014 het *Armoedesignalement 2014* uitgebracht. In dit armoedesignalement worden naast cijfers over de ontwikkelingen van de armoede in het verleden, ook prognosecijfers gegeven voor 2014 en 2015. In de onderstaande tabel staan deze cijfers weergegeven. Deze prognose voorspelt dat de ontwikkeling van het aantal minimahuishoudens (onder de 100% grens) niet doorzet, maar in de jaren 2014 en 2015 constant blijft dan wel een hele kleine afname laat zien.

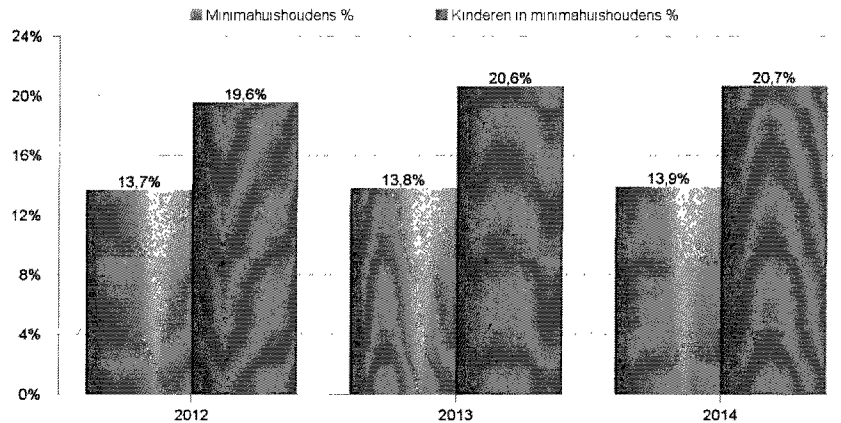
Tabel 1: Huishoudens onder lage-inkomensgrens (*Armoedesignalement 2014*)

	2011	2012	2013	2014 ^a	2015 ^a
Huishoudens %	8,2%	9,3%	10,3%	10,2%	10,1%

a - Raming SCP

3.2 Ontwikkelingen in Groningen

De stad Groningen heeft net als veel andere grote steden verhoudingsgewijs veel minimahuishoudens. Figuur 2 geeft de ontwikkeling weer van het percentage minimahuishoudens in de stad Groningen over de afgelopen drie jaar. In de periode van 2012 tot 2014 is er een absolute stijging geweest van het aantal minimahuishoudens in de stad. Doordat de stad echter ook groeide naar meer dan 200.000 inwoners, bleef het percentage minimahuishoudens relatief stabiel.

Figuur 2: Ontwikkeling minimahuishoudens gemeente Groningen

Doordat onze methodiek licht afwijkt van die van het CBS, zijn deze cijfers niet een op een te vergelijken met de landelijke cijfers. Wel valt op dat de trend die de landelijke cijfers duidelijk aangaven, in Groningen in veel mindere mate aanwezig is. In de afgelopen jaren is het aandeel minimahuishoudens minimaal gestegen.

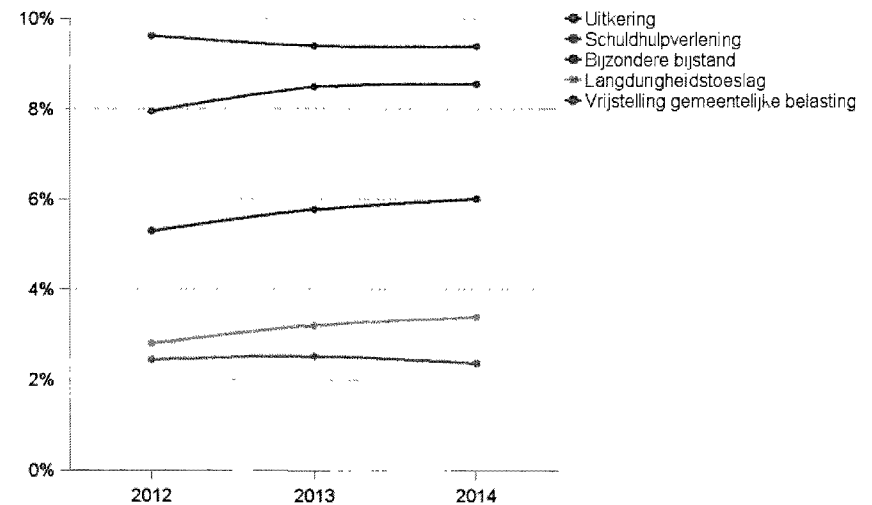
Het aandeel kinderen in minimahuishoudens is in 2013 gestegen, maar van 2013 naar 2014 ongeveer gelijk gebleven. Al met al lijkt het aandeel minima in Groningen in verhouding tot de landelijke ontwikkeling redelijk stabiel.

In figuur 3 is de ontwikkeling van het aandeel minimahuishoudens opgesplitst naar het gebruik van de gebruikte regelingen. Veel huishoudens maken gebruik van meerdere regelingen, waardoor de percentages niet optellen tot het totaal van de minimahuishoudens.

Het aandeel personen met een uitkering is in 2013 gestegen en gelijk gebleven in 2014, terwijl er een tegenovergestelde ontwikkeling heeft

plaatsgevonden bij het aandeel huishoudens dat een kwijtschelding voor de gemeentelijke belastingen heeft aangevraagd. De lichte stijging van het percentage minimahuishoudens lijkt vooral afkomstig te zijn van het aantal huishoudens dat een uitkering, bijzondere bijstand of een langdurigheidstoeslag heeft ontvangen.

De stijging van het aandeel huishoudens met langdurigheidstoeslag valt op: van 2,8% in 2012 naar 3,4% in 2014. Voor langdurigheidstoeslag moet een huishouden minimaal vijf jaar een inkomen onder 100% van het wettelijk minimum hebben gehad. Dit is een signaal dat mogelijk de langdurige armoede in de stad nog wel aan het toenemen is, ondanks de kleine verschillen binnen het totaal aantal minimahuishoudens.

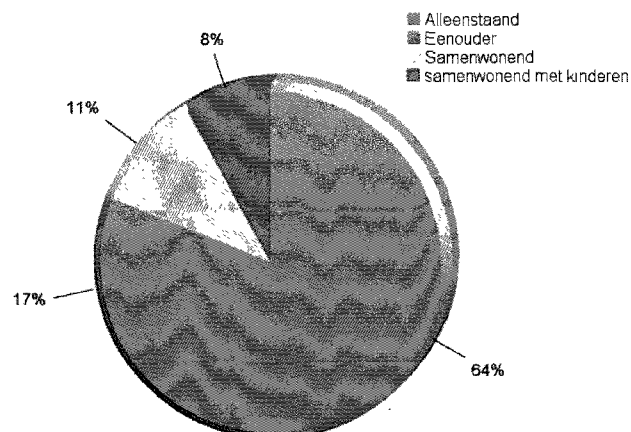
Figuur 3: Ontwikkeling van minimahuishoudens per regeling

4. Groningse minima in 2014

4.1 Huishoudensamenstelling

In dit hoofdstuk bekijken we de gegevens van de minimahuishoudens die we over 2014 hebben verzameld. Het onderstaande diagram toont de verdeling van minimahuishoudens in de stad naar de huishoudenssamenstelling. Groningen heeft naar verhouding veel alleenstaanden en het is dan ook niet verrassend dat het grootste deel van de minimahuishoudens bestaat uit alleenstaanden. Daarnaast valt het onevenredig grote aandeel eenoudergezinnen op.

Kijken we naar deze cijfers, maar dan voor huishoudens die de afgelopen drie jaar onafgebroken minima waren, dan valt op dat het aandeel eenoudergezinnen dan nog groter is (20%), terwijl het aandeel samenwonenden lager is (9%). De percentages voor alleenstaanden en samenwonenden met kinderen zijn hetzelfde als voor de minimahuishoudens in 2014.

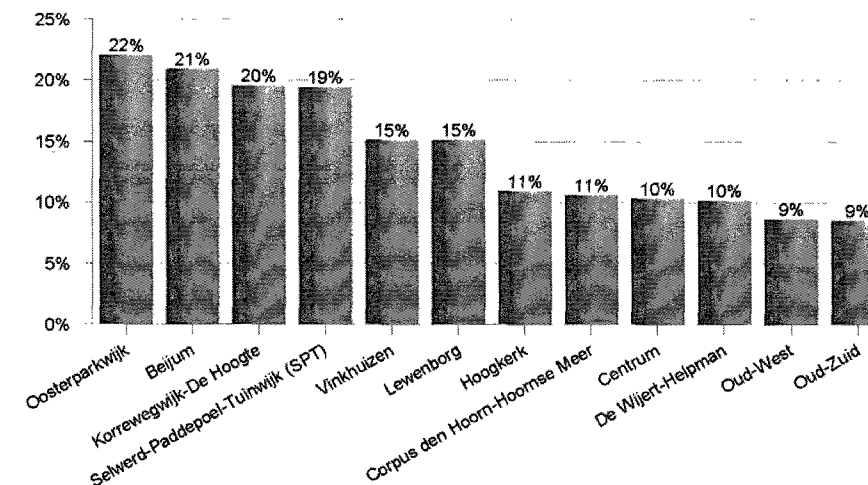

Figuur 4: minimahuishoudens in Groningen naar samenstelling (2014)

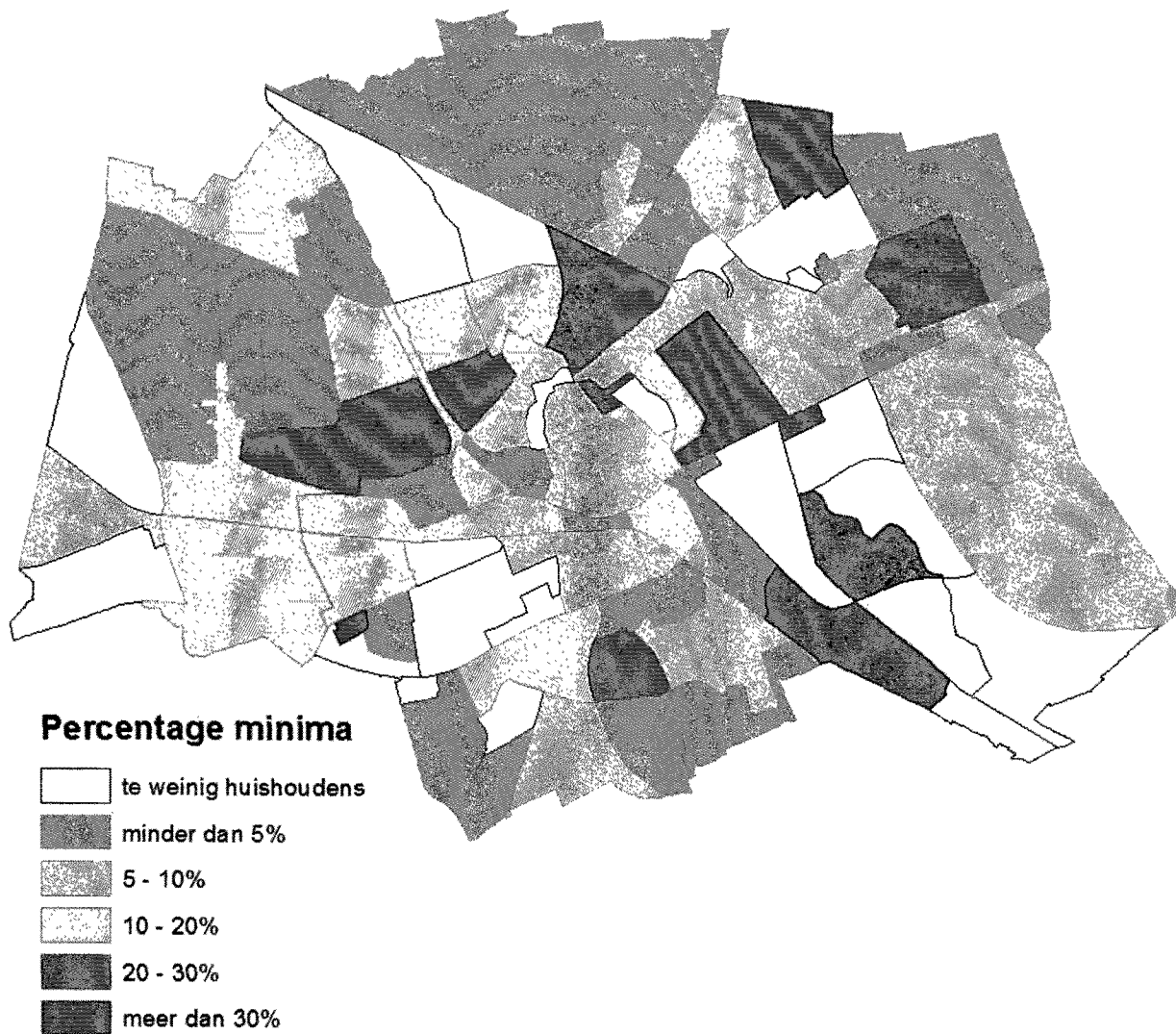
4.2 Minimahuishoudens in de wijk

Om inzicht te krijgen in de geografische verdeling van minimahuishoudens, hebben we onderzocht hoeveel minimahuishoudens er zijn in de verschillende wijken van de stad. In de onderstaande figuur staan de wijken van de stad in aflopende volgorde van het percentage minimahuishoudens.

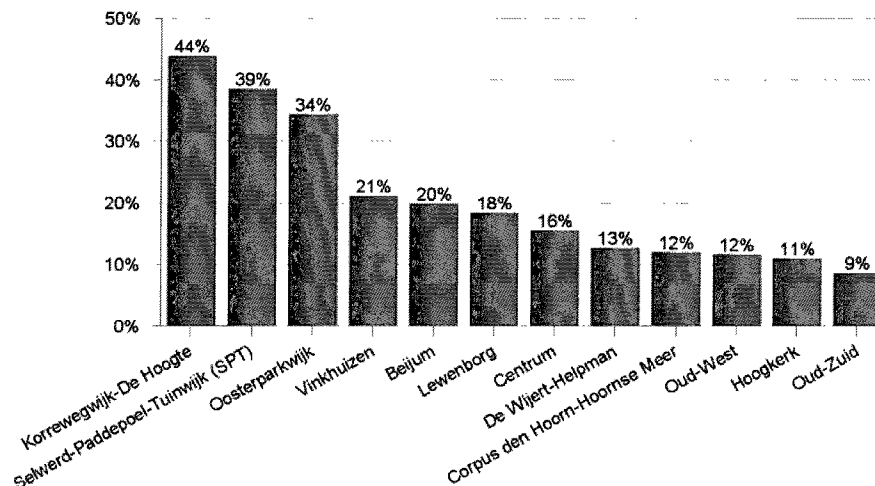
De wijk waar verhoudingsgewijs de meeste minima wonen is de Oosterparkwijk. Ook Beijum, Korrewegwijk-De Hoogte en Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk kennen een relatief groot aandeel minimahuishoudens. Het laagste percentage huishoudens in armoede is te vinden in de wijken Oud-West en Oud-Zuid. Op de volgende pagina staat het percentage minima per buurt (kleinere eenheden dan de wijken in figuur 5) op de kaart weergegeven.

Figuur 5: Percentage minimahuishoudens per wijk in Groningen (2014)

Figuur 6: Kaart van Groningen met percentage minima per woonbuurt

Figuur 7: Percentage kinderen in minima huishoudens per wijk (2014)

Naast het aandeel minima huishoudens per wijk, kijken we ook naar het percentage kinderen in minima huishoudens per wijk. Zie hiervoor figuur 7.

Het percentage kinderen in minimezinnen blijkt per wijk aanzienlijk af te wijken van het percentage minima huishoudens. De minima kinderen blijken vooral in Korrewegwijk-De Hoogte, Selwerd-Paddepoel-Tuinwijk en de Oosterparkwijk oververtegenwoordigd te zijn. Beijum valt op als wijk waar wel veel minima huishoudens wonen, maar waar relatief minder kinderen in armoede opgroeien.

4.3 Herkomst van de minima

Naast de verdeling over de wijken van de minima huishoudens, kijken we ook naar de herkomst van de huishoudens. Voor de herkomst hebben we gekeken naar de herkomst van het oudste lid van het huishouden. In

tabel 2 vindt u het percentage minima huishoudens in Groningen naar herkomst.

Het hoogste aandeel minima voor zowel huishoudens als kinderen vinden we onder Groningers afkomstig uit Zuid-Mediterrane landen (Tunesië, Libië, Algerije & Egypte). Ook onder huishoudens van Marokkaanse, Antilliaans/ Arubaanse en Afrikaanse herkomst is het aandeel minima huishoudens relatief groot.

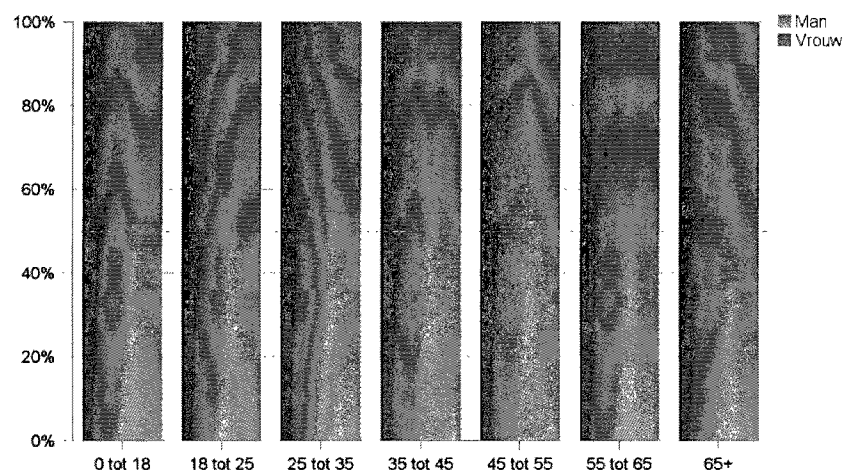
Uit tabel 2 blijkt opnieuw dat de kans dat een kind tot de minima behoort behoorlijk groter is dan de kans dat een huishouden een minima huishouden is. Voor Aziatische Nederlanders geldt bijvoorbeeld een kans van 25% dat een huishouden tot de minima behoort. Voor kinderen met een Aziatische achtergrond leeft 42% binnen een minima huishouden.

Tabel 2: Minima huishoudens en kinderen in minima huishoudens naar afkomst (2014)

Afkomst	minimahuishoudens	Minimahuishoudens %	Kinderen minima %
Zuid-Mediterraan	174	45%	59%
Marokkaans	240	45%	49%
Antilliaans/Arubaans	907	43%	55%
Afrikaans	657	42%	53%
Surinaams	601	33%	30%
Turks	213	28%	38%
Aziatisch	1.022	25%	42%
Z- en M-Amerikaans	226	19%	35%
Indonesisch/Moluks	528	18%	19%
Noord-Mediterraan	305	16%	28%
Oost-Europees	396	16%	28%
Nederlands	11.350	12%	15%
Overig westers	669	9%	15%

4.4 Personen in minimahuishoudens

Naast huishoudens kijken we in deze rapportage ook naar de individuele personen binnen de minimahuishoudens. Binnen de 17.000 minima-huishoudens die Groningen in 2014 telt, leven meer dan 25.000 personen. In de onderstaande grafiek staat de verdeling van deze stadgers naar geslacht over de verschillende leeftijdscategorieën.

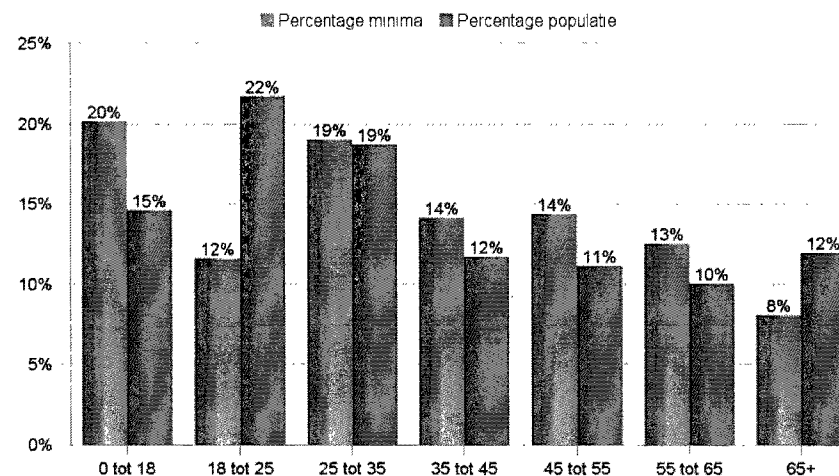
Figuur 8: Personen in minimahuishoudens naar leeftijd en geslacht (2014)

In de grafiek valt te zien dat mannen oververtegenwoordigd zijn in de leeftijd tussen 25 en 55. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd in de 65+ categorie, wat voornamelijk verklaard kan worden doordat vrouwen gemiddeld ouder worden dan mannen. Het lijkt erop dat mannen na het 25^e levensjaar meer kans hebben om in armoede te leven dan vrouwen.

We hebben ook gekeken naar het verschil in de leeftijdsgroepen tussen de personen in minimahuishoudens in Groningen en de algemene

bevolking van Groningen. In de onderstaande grafiek is te zien dat de leeftijdscategorie van 18 tot 25 zeer groot is onder de populatie, maar niet onder de minima. Groningse studenten, die veelal in deze leeftijdscategorie zitten, kunnen van veel van onze minimaregelingen geen gebruik maken en zitten daardoor veel minder in ons minimabestand. Opvallend is het verschil voor de leeftijdsgroep tot 18 jaar. Met name in deze groep is er oververtegenwoordiging onder de minima. Dit geldt in mindere mate voor de leeftijden tussen 35 en 65.

Het aandeel minima onder vijfenzestigplussers ligt waarschijnlijk wel hoger dan in de figuur is aangegeven. Deels komt dat doordat zij waarschijnlijk minder gebruik maken van gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen en anderzijds weer meer van niet-gemeentelijke maatregelen zoals een AIO-aanvulling. Dergelijke niet door de gemeente verstrekte tegemoetkomingen zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

Figuur 9: Percentage personen per leeftijdscategorie (2014)

5. Discussie

In dit hoofdstuk geven wij kort de kernbevindingen van dit onderzoek weer en plaatsen we enkele kanttekeningen bij onze bevindingen.

Voor het aantal *minimahuishoudens* hebben we in dit onderzoek gekeken naar huishoudens waarvan een lid gebruik maakt van een voorziening voor minima. Arme huishoudens die geen gebruik maken van *minima*-regelingen van de gemeente blijven voor ons buiten beeld. Omdat het CBS gebruik maakt van inkomensgegevens, heeft zij ook zicht op de groep minima die geen gebruik maakt van regelingen. Dit betekent dat de aantallen die wij vinden een onderschatting zijn van de werkelijke armoede in de stad. Dit vermoeden wordt bevestigd door cijfers uit het *Armoedesignalement 2014* van het CBS, dat vermeldt dat in Groningen 16,3% van de huishoudens een laag inkomen had (cijfers over 2012). Dit is aanzienlijk meer dan de 13,7% die wij voor 2012 tonen.

Dat we minder *minimahuishoudens* tellen in de stad dan het CBS, betekent dat er een groep minima is die de weg naar regelingen voor inkomensondersteuning vanuit de gemeente niet kunnen vinden. Het verdient aanbeveling uit te zoeken om welke groepen Groningers dit gaat.

Vaak wordt gesteld dat studentenhuishoudens een vertekening kunnen geven van cijfers over armoede. Het CBS heeft studentenhuishoudens daarom uitgesloten uit haar armoedecijfers. De inkomensondersteunende maatregelen en de bijstandsuitkeringen die wij als bron gebruiken, zijn voor studenten niet toegankelijk. Studenten hebben echter wel recht op kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en kunnen gebruik maken van schuldhulpverlening. Op dit moment is niet bekend op welk deel van de door ons getelde *minimahuishoudens* dit betrekking heeft.

BASIS VOOR BELEID

Bezoekadres

Kreupelstraat 1
9712 HW Groningen

Postadres

Postbus 30026
9700 RM Groningen

T (050)3675630
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl
T @basisvoorbeleid

Bijlage 2:

Voorstel tussentijdse sturingsmogelijkheden Armoedebeleid

In december 2014 is Perspectief, actieplan voor de bestrijding van armoede vastgesteld, met daarin de kaders voor ons armoedebeleid 2015-2018. Tijdens behandeling in de raadscommissie hebben wij met uw raad afgesproken om in het voorjaar van 2015 gezamenlijk te bepalen op welke wijze een jaarlijkse monitoring van het armoedebeleid kan plaatsvinden en op welke wijze uw raad jaarlijks het uitvoeringsplan kan bijsturen. Dit voorstel is bedoeld ter inspiratie voor dit gesprek.

Waarom tussentijds sturen?

Om te bepalen waar wij op willen monitoren en eventueel bijsturen, zullen we eerst de vraag moeten beantwoorden wanneer wij tevreden zijn. In zijn algemeenheid kunnen we stellen dat we met de vastgestelde kaders en door ons intensieve contact met de doelgroep en het maatschappelijk veld een solide basis hebben voor een goed en effectief armoedebeleid. Deze solide basis ligt voor de komende jaren vast in Perspectief. Maar de uitvoering van het beleid kan natuurlijk altijd worden verbeterd. Ieder jaar stellen wij een uitvoeringsplan op waarin wij bovenop de activiteiten die rechtstreeks voortvloeien uit Perspectief ook onze extra inspanningen en specifieke focus voor het volgende jaar formuleren. Extra inspanningen kunnen bestaan uit aanpassingen aan bestaande activiteiten om de puntjes op de i te zetten (bijvoorbeeld de doorontwikkeling van een project), maar ook uit nieuwe activiteiten die beantwoorden aan een nieuwe ondersteuningsvraag. Specifieke focus voor het volgende jaar kan voortvloeien uit nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld veranderende wetgeving), verschuivingen binnen de minimapopulatie, of voortkomen uit ervaringen en resultaten van het lopende jaar.

Procedure: wanneer doen we wat?

In november stelt u ieder jaar het totaalbudget voor het armoedebeleid vast, volgens de richtlijnen zoals afgesproken in Perspectief. Na de vaststelling van de begroting, gaan wij met uw raad in gesprek over de extra inspanningen en focus van het uitvoeringsplan Armoedebeleid voor het daaropvolgende jaar. Ter voorbereiding hierop ontvangt u in het najaar een verslag van ons, waarin wij aan u terugkoppelen wat het resultaat is geweest van onze inspanningen dat jaar. Dit verslag en een bijbehorend document met onze voornemens voor het daarop volgende jaar vormen de basis voor een jaarlijks terugkerend gesprek met uw raad. Tijdens dat gesprek willen wij u actief betrekken bij de keuze waar onze extra aandacht binnen het armoedebeleid het volgende jaar naar toe zou moeten gaan. Over de concrete vorm van dat gesprek maken wij momenteel plannen met Onderzoek & Statistiek, maar wij hebben een actieve brainstorm voor ogen waarbij u door middel van stemming of rapportcijfers prioriteit kunt geven aan thema's of plannen voor het komende jaar en daarnaast ook actief gevraagd wordt om thema's toe te voegen.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Wat?	Wanneer?
Vaststellen begroting Armoedebeleid voor het komende jaar volgens de richtlijnen zoals afgesproken in Perspectief	Begrotingsraad november
Actieve brainstorm met uw raad over inhoudelijk voorstel	Eind november/december

voor extra inspanning en focus binnen het Armoedebeleid voor het komende jaar. Dit inhoudelijke voorstel is gebaseerd op terugblik op de uitvoering van het armoedebeleid van het afgelopen jaar.	
Ter informatie ontvangt uw raad het uitvoeringsplan – inclusief indicatieve begroting – voor het komende jaar	Januari

Waar willen wij tussentijds op sturen?

Om te bepalen waar wij op willen monitoren en bijsturen, zullen we eerst de vraag moeten beantwoorden wanneer wij tevreden zijn. Uit Perspectief volgt dat we tevreden zijn als we de volgende beleidsdoelen halen, namelijk als kinderen geen honger of kou lijden, iedereen een gelijke uitgangspositie heeft om talenten te kunnen ontplooien en iedereen bijdraagt aan de bestrijding van armoede. Wij hebben een aanpak van de armoedeproblematiek voor ogen via een ondersteuningspakket langs drie lijnen: Vangnet, Vliegwielen en Verbinding. Daarmee willen we optimale voorwaarden scheppen om minima in hun kracht te zetten met behulp van de samenleving waar zij deel van uitmaken. Zoals hierboven aangegeven maken wij jaarlijks een uitvoeringsplan om te concretiseren hoe wij met deze aanpak onze beleidsdoelen gaan halen. Naast de basisactiviteiten (zoals bijvoorbeeld de uitvoering van het minimabeleid, inzetten van schuldhulpverlening, continueren van ondersteuning aan maatschappelijk vangnet door middel van subsidies, continueren van ondersteuning op gebied van taalvaardigheden, continueren van ondersteuning Zelfstandigen, het Kindpakket, Inspiratiegroepen, Toentje) willen wij daar in 2015 extra inspanningen en focus aan toevoegen. Voor een volledig overzicht kunt u het bijgevoegde Uitvoeringsplan Armoedebeleid 2015 raadplegen, maar hieronder volgt ons overzicht met wanneer wij tevreden zijn in 2015. Input vanuit uw raad hierover zullen wij vanzelfsprekend betrekken bij de uitvoering van het plan, net zoals wij gedurende het hele jaar onze uitvoering bijstellen naar aanleiding van signalen vanuit de doelgroep en het maatschappelijk veld.

Wanneer zijn we tevreden over het armoedebeleid 2015?

Wij hebben bij de vraag wanneer we tevreden zijn gefocust op de kwalitatieve aspecten hiervan. Kwantitatieve aspecten komen voornamelijk terug in de resultaatafspraken die wij per project maken met de uitvoerende partij. De reden hiervoor is dat kwantitatieve resultaatafspraken wel vaak specifiek aan een bepaald project zijn te verbinden, maar zich minder goed lenen voor algemene doelstellingen. In zijn algemeenheid geldt namelijk dat er teveel factoren van invloed zijn op armoedestatistieken, om beleidseffecten en armoedecijfers 1 op 1 aan elkaar te koppelen. We hebben hieronder een onderverdeling gemaakt op basis van de drie V's. Onder de V van Vangnet hebben wij wel een algemene kwantitatieve indicator toegevoegd, namelijk dat wij het gebruikersaantal van het vangnet voor kinderen willen verbeteren.

Vangnet

Wij willen het gebruik van het vangnet door minimakinderen vergroten. Wij willen dat meer kinderen gebruik maken van het ondersteuningsaanbod op het gebied van de primaire levensbehoeften en het aanbod ten behoeve van de sportieve, culturele en/of maatschappelijke participatie van minimakinderen. Voor kinderen zijn wij tevreden als wij:

- Een compleet ondersteuningsaanbod op alle leefgebieden (gezondheid, jeugd, onderwijs, armoede) hebben kunnen aanbieden met als doel gelijke kansen voor

kinderen. Wat gaan we hiervoor doen? Een inventarisatie opstellen, het huidige aanbod bundelen, overlap verwijderen en gaten aanvullen.

- Een goede toegang tot dit aanbod tot stand hebben gebracht. Wat gaan we hiervoor doen? De gebruiksvriendelijkheid van regelingen en het digitale minimaloket/Kindpakket verbeteren.

Vraag: Ligt onze prioriteit bij de ondersteuning van kinderen? Bijvoorbeeld geen wachtlijsten voor het huidige ondersteuningsaanbod van kinderen, ook als dat betekent dat we hiervoor meer geld inzetten dan begroot. Dit zou dus kunnen betekenen dat wij minder middelen kunnen inzetten voor andere doelen en doelgroepen. Mocht dit het geval zijn dan streven wij er wel naar om derden te betrekken voor het aanvullen van deze middelen (verbinding).

Voor volwassenen zijn wij tevreden als wij:

- Een goede toegang tot het huidige ondersteuningsaanbod weten te realiseren. Wat gaan we hiervoor doen? De gebruiksvriendelijkheid van huidige regelingen en het digitale Minimaloket vergroten. En daarnaast de kennis van uitvoerders van het Vangnet over het totaalaanbod Vangnet vergroten.
- Nieuwe Armen eerder bereiken met ons vangnetaanbod. Wat gaan we hiervoor doen? Specifieke communicatiestrategieën ontwikkelen, gefocust op gezinnen met kinderen in de leeftijd (0-12), die in een armoedesituatie dreigen te komen.
- De tijdelijkheid en het activerende karakter van het Vangnet vergroten. Wat gaan we hiervoor doen? Een betere verbinding tot stand brengen tussen het Vangnet en de projecten en activiteiten onder het Vliegwielt, onder andere door de kennis van uitvoerende Vangnet -professionals over het aanbod Vliegwielt te vergroten.

Vliegwielt

Wij zijn tevreden als:

- Het Vliegwielt-aanbod minima beter in hun kracht zet door te focussen op oplossingen ipv problemen. Wat gaan we hiervoor doen? Beter aansluiten bij de verborgen talenten van minima (Bijvoorbeeld: veel allochtone vrouwen uit onze doelgroep kunnen goed koken en naaien. We haken in op dat talent dmv een traject bij VanHulley en/of Vrouwkracht en bieden vanuit daar een ondersteuningsaanbod op maat aan ipv traditioneel te beginnen met op een cursus aanbod op het gebied van taal/alfabetisering/digitalisering)
- Schaamtegevoelens over armoede en bijbehorende sociale uitsluiting worden verminderd. Wat gaan we hiervoor doen? Beter communiceren over behaalde successen en deze succes-ervaringen inzetten om schaamte bij minima te verminderen.

Vraag: Willen we voor alle subdoelgroepen een aanbod dat de eerste stap kan zijn op weg naar activering/participatie/ zelfredzaamheid? Of willen we focussen op specifieke doelgroepen?

Verbinding

Wij zijn tevreden als:

- De relevante netwerken, kennis, innovatie, en inspiratie binnen de armoedeprojecten wordt vergroot. Wat gaan we hiervoor doen? Netwerkbijeenkomsten organiseren voor medewerkers en deelnemers van de verschillende armoedeprojecten voor meer kruisbestuiving, zoals spontaan gebeurde na de informele raadsbijeenkomst in de Oude Bieb in Lewenborg.

- Er meer uitwisseling plaatsvindt tussen armoedeprojecten en het relevante aanbod niet-armoede projecten ter versterking van de ondersteuning aan minima. Wat gaan we hiervoor doen? De beschikbare informatie over aanbod Vangnet en Vliegwielen voor medewerkers gemeente, sociale teams en maatschappelijk veld verbeteren en deze informatie actief uitventen.
- Bestaande contacten met ondernemers worden uitgebouwd en nieuwe contacten worden gelegd om van deze ondernemers volwaardige pps-partners te maken. Wat gaan we hiervoor doen? Een longlist en shortlist opstellen van bedrijven die wij graag aan het armoedebeleid willen verbinden. Onze interne gemeentelijke netwerken inschakelen om een goed contact tot stand te brengen om vervolgens enkele full partners, semifull partners en light partners (oftewel supporters) contractueel aan het armoedebeleid te verbinden.

Wanneer wordt een project/pilot/activiteit opgenomen in het armoedebeleid?

Om te bepalen of wij een project/activiteit opnemen in het ondersteuningsaanbod van het armoedebeleid, bepalen wij eerst of wij vinden dat een project bijdraagt aan het behalen van onze beleidsdoelen. Wij hanteren hiervoor onderstaande lijst met criteria. Als een project/activiteit vervolgens ook uitvoerbaar is binnen onze financiële kaders, maken wij per project resultaatafspraken met de uitvoerende projectleiders. Deze resultaatafspraken worden contractueel vastgelegd. Aan de hand van deze resultaatafspraken wordt een project continu gemonitord en de uitvoering ervan zo nodig bijgestuurd.

Criteria voor armoedeprojecten:

1. Het moet aanvullend zijn: geen dubbel aanbod creëren
2. Geen compleet nieuwe dingen vanuit ontevredenheid over het huidige aanbod
3. Bedoeld zijn ter ondersteuning van minima
4. Zo dicht mogelijk bij de doelgroep, waar mogelijk in de wijk(en)
5. Een duurzaam effect op de persoonlijke situatie beogen
6. Inzet van ervaringsdeskundigen
7. Laagdrempelig voor de doelgroep
8. Aanbod moet gericht zijn op tijdelijke deelname, waarna de deelnemer een stap vooruit kan zetten

Daarnaast voldoet een nieuwe activiteit of project ook bij voorkeur aan de volgende eisen:

1. Burgerinitiatief, of een vorm van samenwerking met burgers bij de planvorming en uitvoering
2. Aanbod gericht op kind of gezin moet ouderbetrokkenheid stimuleren
3. Uitvoering zo min mogelijk door de gemeente zelf, want de gemeente heeft slechts de rol van aanjager en ondersteuner
4. Het aanbod moet een verband hebben met 1 of meer lopende projecten/activiteiten/aanbod van de gemeente of in opdracht van de gemeente
5. Minimaal 1 samenwerkingspartner in het maatschappelijk veld/ onderwijs/ ondernemers

concept UITVOERINGSPLAN ARMOEDEBELEID 2015

3. **BUJAGE** 3m

Nr	Project		totaal budget	projectleider	status	Met wie?	Resultaten 2015	Planning
	Vangnet	 korte beschrijving	1.122.000					
1	Leergeld	Financiële bijdrage- lidmaatschap diverse vrijetijdsbesteding- schoolspullen enz. Elk jaar groeit aantal aanvragen. Positieve ontwikkeling. Maar het wordt belangrijker om meer vooraf sturen op resultaat en financiering	60.000	Marielle Reneman		st. leergeld/mjd	Bereiken van 396 kinderen	evaluatie mei 2015 (st leergeld, JSF, JCF)
2	Jeugd sportfonds	Financiële bijdrage -lidmaatschap sport Elk jaar groeit aantal aanvragen. Positieve ontwikkeling. Maar het wordt belangrijker om meer vooraf sturen op resultaat en financiering	70.000	Marielle Reneman		bestuur jeugd sportfonds	Bereiken van 387 kinderen	evaluatie mei 2015 (st leergeld, JSF, JCF)
3	Thuisadministratie Humanitas	Ondersteuning bieden bij het op orde brengen van de financiële administratie om dit beheersbaar te maken en te houden	60.000	Marije Plantinga		GKB en MJD	Ondersteunen van 400 huishoudens door een vrijwilliger van de Thuisadministratie	loopt
4	Resto van harte	restaurant waar gekookt wordt voor minima (gezonde en betaalbare maaltijden). Ontmoeting staat centraal in overleg met gemeente, afdeling CMS worden afspraken gemaakt	30.000	Louise Zwanenberg		resto van harte, gemeente	Laagdrempelige ontmoetingsplek bieden voor wijkbewoners gericht op het verbeteren van de fysieke, sociale en mentale gezondheid en ze weer actief deel te laten nemen in de maatschappij	loopt
5	Voedselbank	Garantiefonds van waaruit noodsituaties en huur + servicekosten worden bekostigd. Er komt een aangepast huur en servicecontract in afstemming met vastgoed en milieudienst	25.000	Lonneke Kamp en Marije Plantinga		Voedselbank, gemeente	ondersteuning voedselbank-	Loopt
6	SUN	Financiële bijdrage voor oplossen urgente noden. Bijdrage vanuit armoedebeleid is voor overhead	45.000	Marije Plantinga		Bestuur SUN en gemeente	Prognose SUN is 250 behandelde aanvragen	loopt
7	Jeugd cultuurfonds	Financiële bijdrage - lidmaatschap cultuur. Febr. 2015 gestart. Eigen bestuur en werkt nauw samen met Jeugd sportfonds en leergeld. Zie opm. leergeld. Verwachtingen bestuur: nemen kinderen over van JSF (dans) van leergeld (aanvragen cultuur die voorheen bij Leergeld terechtkomen). Evt. consequentie: andere verdeling subsidie leergeld, JSF, JCF.	40.000	Marielle Reneman		bestuur JCF	Bereiken van 150 kinderen	evaluatie mei 2015 (st leergeld, JSF, JCF)
8	reservering om wachtlijsten te voorkomen	Begroot om wachtlijsten te voorkomen door - waar nodig - aanvullende subsidies te verlenen. Bv wachtlijsten voor kinderen bij het Jeugd sportfonds, het zwemvangnet en Stichting Leergeld. Daarnaast gaat het ook om het voorkomen van wachtlijsten voor volwassenen bij Thuisadministratie en taalcoaches van Humanitas	150.000	Marielle Reneman en Marije Plantinga		besturen en gemeente	Geen wachtlijsten. Voorkomen van sociale uitsluiting	evaluatie mei 2015
9	KP gezonde voeding- fruit	Kinderen van scholen, peuterspeelscholen, jeugdact. krijgen 2x in de week fruit	75.000	Marielle Reneman		scholen, opvang en jeugdteams, fruitleverancier	Ruim 4000 kinderen maken hier gebruik van. Alleen in de aandachtswijken waar percentage kinderen in armoede het hoogste is (armoedemonitor)	hele jaar door
10	KP gezonde leefstijl jonge gezinnen	KP-vangnet en preventie. I.s.m. JOGG, sociale teams extra aandacht voor de gezinnen met jonge kinderen. Gericht op rust in de basis, preventie.	5.000	Marielle Reneman		Sociale team (IGZ), opvang, gemeente (JOGG, jeugd beleid)	Analyse en beschrijving aanpak. Evt start van kleine pilot	planfase eerste helft 2015, uitvoering va september 2015
11	KP gezonde voeding betaalbare lunch, ontbijtclubs	Aantal scholen verzorgen lunch en ontbijtclubs, incl. voorlichting aan ouders. In 2014 is hiermee gestart. In 2015- kennis overdragen en doorontwikkelen en uitbreiden naar andere scholen in de aandachtswijken.	60.000	Marielle Reneman		Basisonderwijs, andere partijen zoals NOVO, KinderResto, Dani's keuken op wielen,	Op drie locaties wordt een keer per week voor ruim 600 kinderen een warme lunch verzorgd. Kinderen leren dat gezond ook lekker is. Plezier in het samen koken.	hele jaar door. Presentatie en kennisdeling andere basisscholen.
12	KP kinderkleding	Aanbod kledingbon i.s.m. stadspas en kringloopwinkels. Lastig om de doelgroep te bereiken. Zie: ontwikkel opdracht i.s.m. ondernemers/ Voedselbank (kledingbank) en kringloopwinkels voor een meer structurele oplossing/ voorziening. De mogelijkheid via de stadspas willen we blijven uitvoeren in 2015.	5.000	Marielle Reneman		Kringloopwinkels, stadspas,	Kinderen van minima die gebruik maken van de regeling hebben een winterjas, schoenen enz.	hele jaar.
13	KP noodfonds jeugd en gezin	Noodfonds jeugd en gezin i.s.m. sociale teams en aantal scholen. Pilot gestart in 2014 op een aantal scholen en ism de sociale wijkteams.	5.000	Marielle Reneman		Schoolbesturen, brugfunctionarissen en sociale teams	Bereik van ruim 200 gezinnen - hulp gericht op primaire levensbehoeften	evaluatie mei 2015
14	KP bijdrage peuterspeelschoolact	Tegemoetkoming in de kosten. I.s.m. COP en SKSG-eigen bijdrage is voor aantal gezinnen een drempel gebleken om deel te nemen. Voor deze kinderen is het belangrijk dat ze deelnemen aan voorschoolse voorzieningen. Pilot gestart in 2014.	10.000	Marielle Reneman		COP-kids first, SKSG en gemeente (VVE beleid)	Wegnemen van financiële drempels. Alle kinderen 2-4 jaar van minima kunnen gebruik maken van een voorschoolse voorziening.	evaluatie september en evt opnemen in reguliere regeling
15	KP kinderraad	Stedelijke kinderraad. Kinderen/jongeren denken/praten mee over kinderen in armoede. Om het kindpakket verder te ontwikkelen. in 2105 richten we ons op een kinderraad voor de leeftijdsgroep 12-18 jarigen	15.000	Marielle Reneman		jimmy's /mjd/sksg	Kinderraad van 12 jongeren werken plan uit. Gaan hierover in gesprek met de wethouder	ontwikkeling t/m juni. Start september
16	KP kidsreporter	Kinderen gaan in de wijk op zoek naar (bijna) gratis activiteiten, omgaan met weinig geld, en informeren andere kinderen. Uitbreiding inhoud van de opdracht	20.000	Marielle Reneman		mjd/sksg/ mediadocent	Per wijk gaan 12 kinderen actief met thema armoede aan de slag en informeren de kinderen/ouders/ wijkbewoners	voorbereiding tot mei, uitvoering juni- dec
17	KP Kinderambassadeurs	Kinderambassadeurs (ook de "niet" minima kinderen) geven voorlichting over armoede en het kindpakket Groningen. Ze organiseren acties om thema onder de aandacht te krijgen	25.000	Marielle Reneman		basisonderwijs/sksg/mjd jeugdteams/ leergeld/ hanzehogeschool	groep van circa 15 kinderen zijn getraind en gaan voorlichting geven over t kindpakket	sept starten
18	KP Sportkleding scholen	Kledingpakketten voor gym op de basisscholen in de prioriteitswijken. Uitbreiding aanbod in 2015 meerdere scholen. Samen werking met B-Slim en school sportclub	2.000	Marielle Reneman		basisonderwijs	12 scholen hebben in 2014 een sportpakket ontvangen. 2015 ontvangen de overige 8 basisscholen een pakket	hele jaar door

concept UITVOERINGSPLAN ARMOEDEBELEID 2015

19	KP uitbreidingjarige job	Uitbreiding Jarige Job, verjaardagspakketten voor kinderen t/m 12 jaar uit minimezinnen die geen feestje kunnen maken van hun verjaardag- uitvoering stichting present ism ondernemers	10.000	Marielle Reneman		stichting present/ stadspas/stip's	alle 3500 gezinnen krijgen de informatie. Er worden in 2015, 750 pakketten opgehaald bij de Stip's	ontwikkeling t/m zomer door present ism studenten windesheim en uitvoering va sept
20	KP Minima bellen minima	14 minima bellen alle minimezinnen in Groningen en geven informatie en advies over het kindpakket	10.000	Marielle Reneman		sozawe, web medewerkers, sksg, O&S	bereik 1/2 van de 3500 gezinnen	afronding juni 2015- rapportage O&S September
21	KP goed idee fonds voor kinderen in armoede	Fonds om goede ideeën van jongeren/ volwassenen te ondersteunen. Plannen gericht op het organiseren van act voor deze doelgroep	15.000	Marielle Reneman		MJD, STIP	minimaal 6 en max 10 goede ideeën worden gehonoreerd en uitgevoerd	hele jaar
22	KP voorlichting/ training armoede dichtbij	Het geven van voorlichting of training armoede dichtbij aan beroepskrachten, vrijwilligers en ouderbetrokkenen. Scholen, opvang, welzijn, zorg, sociale teams enz. Deelnemers bewust maken van de armoede " dichtbij". Waar mogelijk: niet alleen gericht op jeugd en jongeren maar ook op andere groepen.	15.000	Marielle Reneman		onderwijs, opvang, welzijnsorganisaties, sociale teams enz	minimaal 30 bijeenkomsten	hele jaar door
23	KP fietsen basis- en voortgezet onderwijs	I.s.m. leergeld en werkprojecten-kinderen krijgen een fiets te leen. Kinderen in het BO kunnen deze inwisselen wanneer ze grotere fiets nodig hebben	40.000	Marielle Reneman		St. leergeld en werkpro	750 kinderen van het BO en VO hebben een tweede hands fiets	hele jaar door
24	KP fietsenklus	Jeugd kan bij de spelcontainers leren kleine fietsreparaties uit te voeren.	15.000	Marielle Reneman		Werkpro ism jeugdteams MJD	in 8 wijken wordt dit uitgevoerd - bereik kleine 200 kinderen per week	hele jaar door
25	KP weggeef/ ruil kasten	Plek op de school, opvang en CJG's waar ouders spullen, boeken, speelgoed, kleding enz. kunnen doneren voor anderen	5.000	Marielle Reneman		basisonderwijs, opvang, c.j.g's, buurtcentra	op 10 plekken gerealiseerd	voorbereiding t/m zomer. Uitvoering sept -dec 2015
26	KP boekenfonds (peuterspeel) scholen	Kleine schoolbibliotheek om ouders/kinderen te stimuleren samen met de kinderen meer te lezen. En er worden act georganiseerd voor ouders (laaggeletterdheid)	20.000	Marielle Reneman		basis onderwijs	uitbreiding schoolbibliotheek ism 1 basisschool	mei 2015 kennisoverdracht Kleine Wereld.
27	KP brugfunctionarissen	Gezinnen actief benaderen en informeren over mogelijkheden kindpakket en gericht op participatie en ouderbetrokkenheid. Organiseren van activiteiten voor ouders zoals bv ism GKB- toneel over omgaan met geld. uitvoering op 12 (venster) scholen. Doorontwikkeling gericht op participatie/ ouderbetrokkenheid.	60.000	Marielle Reneman		basisonderwijs O2G2 en VCOG	alle minima ouders op deze scholen worden bereikt, krijgen informatie en advies. Uitbreiding huidige aanbod met school in Beijum, Vinkhuizen	hele jaar door
28	KP huiswerkbegeleiding voor VO leerlingen en a	Voor VO leerlingen die thuis geen rust, ruimte en begeleiding kunnen krijgen.	120.000	Marielle Reneman		stadspas/zorg coördinatoren VO	drie scholen huiswerkbegeleiding aan minima jongeren	start uitvoering september
29	KP spelcontainers	Financiering spelcontainers in Lewenborg en corpus voor de periode april t/m december 2015. Dit is een aanvulling op het reguliere budget wat beschikbaar is voor de spelcontainers Groningen. Deze spelcontainers zouden anderszins verdwijnen. Deze voorziening wordt gebruikt door deze doelgroep. De komende tijd willen we extra aandacht besteden aan ouder wijkbetrokkenheid (fietsenklus)	25.000	Marielle Reneman		Werkpro en jeugdteams	wekelijks aanbod in twee wijken. Voor ruim 40 kinderen. Opnemen in Programma van Eisen voor 2016. Financiering in 2016 vanuit jeugd beleid	opdracht evaluatie april
30	KP huiskamer Selwerd paddepoel	Huiskamer voor jeugd in deze wijken. Kosten 57.000,- Gefinancierd vanuit 100.000,- extra middelen VS. Uitvoering t/m december 2015 Vensterscholen willen dit graag continueren. Op welke manier kan deze inzet gecontinueerd worden?	?	stuurgroep		3 basisscholen en MJD	opnemen in evaluatie gemeente - huiskamers en BSO+,	opdracht evaluatie april
31	KP BSO + Schildersbuurt	Voor tijdelijke opvang voor arme kinderen in regulier buiten schoolse opvang. Kosten 18.000,- . Uitvoering t/m juni 2015. Gefinancierd vanuit 100.000,- extra middelen VS. Vensterscholen willen dit graag continueren. Op welke manier kan deze inzet gecontinueerd worden?	?	stuurgroep		Bso schildersbuurt	opnemen in evaluatie gemeente - huiskamers en BSO+,	opdracht evaluatie april 2015
32	Energie voor minima	Voorlichting geven en verzorgen van energiepakketten omtrent energiebesparende maatregelen. Is offerte opgevraagd. Wordt opgepakt in afstemming met ROEZ.	50.000	Marije Plantinga				apr-15
33	Mesis/preventie schulden	Digitaal screeningsinstrument voor personen in de schuldhulpverlening om inzicht te krijgen in kennis en vaardigheden op het gebied van omgaan met financiële problemen en het uitbrengen van een advies over een in te zetten traject.	10.000	Marije Plantinga		GKB en MJD	Vanaf augustus 2014 hebben een intake gedaan middels Mesis. Hieruit kan worden opgemaakt dat 75 tot 80% ondersteuning nodig heeft op diverse vlakken, zoals taal, begrijpend lezen en omgaan met de computer	Loopt

34	Ontwikkelopgaven	Koppeling gezondheid met armoedebeleid met name gericht op jonge gezinnen	PM			JOGG		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
35		Verder ontwikkelen kindpakket met accent doelgroep 12-18	10.000			VO, MBO, landelijk netwerk		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
36		Koppeling van de ondersteuning van Humanitas aan uitkomsten van Mesistest	15.000					Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
37		Onderzoeken of resultaten van Mesis kunnen worden ingezet bij opstellen zelfredzaamheidsmatrix vanuit sociaal team				Geert Jan Koers		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
38		Onderzoeken of Mesis kan worden ingezet bij de intake voor het aanvragen van een uitkering				Directie Hans Julsing		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
	Vliegwielen		930.000					
39	Eigen kracht: inspiratiegroep van Cato	Ervaringsdeskundigen worden opgeleid tot coaches die groepen minima begeleiden bij het versterken van de eigen kracht en ontwikkelen van talenten	160.000	Marije Plantinga		bureau Cato paters, gemeente	1. Talententraining 2. Training inspiratiecoach 3. Training voor ondernemers 4. loopbaan gesprekken	loopt

concept UITVOERINGSPLAN ARMOEDEBELEID 2015

40	Eigen kracht: kunst van het rondkomen	Deelnemers die in armoede leven pakken samen met mensen uit hun sociale netwerk een actieve rol in de bestrijding van armoede in hun omgeving. Wanneer de pilot in de Hoogte in de afrondende fase komt, moet bekeken worden in afstemming met Radar en de gebiedsteams wijken of de aanpak over andere wijken uitgerold dient te worden		Marije Plantinga		Radar, gemeente	1. Zorgen voor voldoende deelnemers en draagvlak 2. deelnemers uitrusten met voldoende kennis en vaardigheden 3. verzamelen van beelden, verhalen en ideeën om armoede aan te pakken en deze verspreiden 4. afsluiting met een congres	loopt
41	De Kracht van Groningen	Ontdekken kracht bij bewoners in de Wijert en Helpman en hen inzetten ten gunste van de wijk en kijken of er een wijkbedrijf, samen met AOC Terra, ontwikkeld kan worden. Vorm van inzet van Radar wordt vastgesteld samen met het gebiedsteam in Zuid, afgestemd met de ontwikkelingen vwb wijkwerken, ondersteuning door P-coaches en het organiseren van een wijkmarkt in de Wijert. Vorm van inzet van Radar wordt vastgesteld samen met het gebiedsteam in Zuid, afgestemd met de ontwikkelingen vwb wijkwerken, ondersteuning door P-coaches en het organiseren van een wijkmarkt in de Wijert	100.000	Marije Plantinga		Radar, AOC Terra gemeente/ gebiedsteam Zuid,		apr-15
42	Stadsogst	Benaderen en intensief begeleiden van startende en gevestigde ondernemers die rond of onder de armoedegrens leven en ze te verbinden met andere ondernemers waardoor ze zowel persoonlijk als met hun bedrijf verder kunnen groeien	100.000	Marije Plantinga		ondernemers	1. In contact komen met 185 ondernemers en hen begeleiden 2. Intensief begeleiden van 50 ondernemers en een minimale verbetering van hun omzet / rendement / besteedbaar inkomen van 15-20% te realiseren 3. Nazorg verlenen door alle ondernemers te blijven volgen ook na afloop van het project en te kijken naar duurzame verbetering	loopt
43	Pilot marginale zelfstandigen	220 personen die als marginale zelfstandige zijn en voor een deel als ZZP-er aan de slag zijn, komend half jaar in beeld krijgen, ze actief begeleiden en kijken of ze uit de uitkering kunnen uitstromen. Informatie over kindpakket meenemen in gesprekken met de 220 marginale zelfstandigen. Plan moet nog aangepast worden op basis van gemaakte afspraken vwb budget (In de begroting is alvast rekening gehouden met doorontwikkeling na evaluatie)	35.000	Marije Plantinga		gemeente	1. 10 personen stromen de uitkering uit 2. Vermindering van uitkeringen door onbewuste fraude 3. Groep is in beeld	loopt
44	Pilot vodo50	Begeleiding van 6 ondernemers die rond de armoedegrens leven om te voorkomen dat ze onder de armoedegrens terecht komen door een traject te bieden met workshops over boekhouding, PR, marketing en netwerken en ze worden gecoacht bij praktische zaken.	25.000	Marije Plantinga		gemeente	De ondernemers kunnen aan het einde van het traject klussen uitvoeren als ZZP-er vanuit een gevestigde onderneming met: - inschrijving KvK - belastingzaken op orde - boekhouding op orde	loopt
45	Humanitas t'win	Het vergroten van de maatschappelijke en sociale weerbaarheid van kinderen in achterstandssituaties door ze een steuntje in de rug te bieden via een maatje die activiteiten met ze onderneemt en die ook een voorbeeld kan zijn	40.000	Marije Plantinga		Humanitas	50 koppels tussen kinderen in een achterstandssituatie en vrijwillige maatjes	Loopt
46	Humanitas taalcoaches	Het vergroten van mogelijkheden om te participeren in de Nederlandse samenleving door het bieden van taalondersteuning aan mensen die de Nederlands taal niet volledig eigen zijn	45.000	Marije Plantinga		Humanitas	400 taalkoppels tussen vrijwilligers en mensen met een achterstand in de Nederlandse Taal	Loopt
47	Schuldpreventie Geld in de klas	Dit interactief en online educatieproject voor basisscholen wordt voortgezet. Deze gaan aan de slag met onderwerpen als sparen, geld uitgeven en geld verdienen. De filmpjes die gemaakt zijn voor, door en met de leerlingen, vormen samen met lesmateriaal het lespakket voor in de klas en thuis.	15.000	Louise Zwanenberg, Mariëlle Reneman		Basisonderwijs,	Alle basisscholen krijgen toegang tot de online portal. De leerlingen uit groep 6/7/8 ontwikkelen verschillende competenties waarbij het accent ligt op financiële vaardigheden. Deze werkwijze maken lessen effectiever, interactiever en vergroten het leereffect.	hele jaar
48	Schuldpreventie MoneyWays	Dit onderwijsprogramma voor bovenbouwleerlingen van alle niveaus van het voortgezet onderwijs wordt voortgezet. Groningse jonge rolmodellen (peer educators) staan voor de klas om op een laagdrempelige en taboedoorbrekende wijze geld, armoede en schulden bespreekbaar te maken.	15.000	Louise Zwanenberg, Mariëlle Reneman		voortgezet onderwijs, gemeente	Het programma ondersteunt de gemeente Groningen en scholen bij het weerbaar maken van jongeren die risico lopen om in armoede- en schuldenproblematiek terecht te komen. Komende twee schooljaren doen 50 klassen (25 per jaar).	hele jaar
49	Schuldpreventie Jouw schuld=jouw schuld en v	Dit is een project voor, door en met jongeren ontwikkeld en uitgevoerd samen met DUO en ROC's. Kenmerkend is de koppeling van preventieve en curatieve methodes (campagne, gastles, website, spreekuur van de eurocoach op locatie, rap en toneel) en deskundigheidsbevordering voor leerlingbegeleiders. Daarnaast wordt er voorlichting gegeven aan studenten, hanzehogeschool en RUG.	17.500	Louise Zwanenberg, Mariëlle Reneman		ROC's, DUO en gemeente, Hanzehogeschool, RUG	Jongeren van alle ROC's zijn geïnformeerd over omgaan met geld, gewaarschuwd voor het maken van schulden en weten waar zij informatie, advies en ondersteuning kunnen krijgen in het omgaan met geld.	hele jaar
50	Schuldpreventie -nieuwe methodieken	Nieuwe methodieken voor financiële educatie worden ingezet (goochelaar, theatervoorstelling Play Back, schuldpreventie game, spelend leren).	10.000	Louise Zwanenberg, Mariëlle Reneman		externe partijen en gemeente	Vergroten leer effect en hiermee bevorderen financiële redzaamheid	hele jaar

concept UITVOERINGSPLAN ARMOEDEBELEID 2015

51	Aanpak schuldenproblematiek jongeren	De Eurocoach (gespecialiseerd jongeren consulent) ondersteunt jongeren van 18 tot 23 jaar bij hun financiële huishouding in de vorm van budgetbegeleiding en het oplossen van schulden en zet o.a. het jongerenkrediet in. Het gaat om maatwerk op basis van de individuele behoefte van de klant. We willen de leeftijdsgroep van 23 t/m 25 jaar ook deze hulp bieden.	45.000	Louise Zwanenberg, Marielle Reneman		MJD, gemeente	150 jongeren schuldhulpverlening bieden conform deze aanpak	hele jaar
52	Schuldpreventie - vroegsignalering en nieuwe aanpak	Extra inzet vroegsignalering en aanpak ism Corpo's, sociale teams, Stip's, Humanitas etc Deelname Startpunt Geldzaken van Nibud. Deze ontwikkelt geldplannen waarmee particuliere huishoudens zelf hun geldzaken in balans kunnen brengen en houden.	12.500	Louise Zwanenberg, Marielle Reneman		MJD, Humanitas, Corporaties.	Vroegtijdig opsporen van inwoners in schuldsituatie en hierdoor meer crisissituaties voorkomen als woningontuimingen, afsluitingen energie en water. Door Startpunt Geldzaken wordt een bijdrage geleverd aan de preventie van financiële problemen bij inwoners en alle daaraan gerelateerde kosten voor gemeenten.	hele jaar
53	Schuldpreventie-doorloop 2014 aangegane verlopen	projecten Schuldhulpverlening 2014.	40.000	Louise Zwanenberg, Marielle Reneman		diverse partijen zie andere projecten schuldhulpverlening	zie resultaten projecten schuldhulpverlening	1ste kwartaal 2015
54	Digitaal besparen voor allochtone Vrouwen	Begeleiding van 6 interculturele vrouwengroepen in de wijken die niet in staat zijn een beroep te doen op allerlei besparende regelingen die digitaal worden aangeboden waardoor participatie in de maatschappij lastiger wordt. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek van bureau onderzoek & statistiek vanuit de stadspas wordt bekeken of en hoe de begeleiding van Jasmijn verder wordt vormgegeven	(budget 2014)	Marije Plantinga		Jasmijn	Vrouwen maken gebruik van digitaal aangeboden geld besparende regelingen	Loopt
55	Begeleidingskosten Van Hulley	Begeleiden van allochtone vrouwen met grote afstand tot de arbeidsmarkt bij naaiwerkzaamheden, ze tevens MBO1 diploma laten halen en ze te laten doorstromen naar MBO2 opleiding, betaald werk of om voor zichzelf te beginnen	20.000	Marije Plantinga			50% van de deelnemers stroomt door naar vervolgopleiding of werk	loopt
56	Taalcafé	Vrijwilligers van Humanitas en de bibliotheek ondersteunen bezoekers van het taalcafé in Vensterschool SPT, 2x per week, bij het leren van de Nederlandse taal	10.000	Marije Plantinga		Bliotheek, Humanitas	25 personen nemen deel aan het taalcafe	Loopt
57	Ketenaanpak Jasmijn, Alfa college en Noorderpoort	Jasmijn, Alfa College en Noorderpoort werven en leiden vrijwilligers op om les te geven in de Nederlandse taal. Ligt offerte die nog besproken moet worden. t/m 2014 gefinancierd vanuit Nieuw Lokaal Akkoord middelen.	140.000	Marije Plantinga		Jasmijn, Alfacollege, Noorderpoort		In maart wordt de offerte besproken
58	Toentje	Verbouwen groente en fruit voor de Voedselbank. In april wordt een restaurant en winkel geopend. Tevens wordt dit jaar een educatief programma opgezet op het gebied van voeding en zelfredzaamheid	80.000	Marije Plantinga		Toentje, Voedselbank	1. aanleg en onderhouden moestuin 2. opbrengst van groente en fruit beschikbaar stellen aan de Voedselbank 3. activeren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 4. herbestemming van een leegstaand pand door opening van een winkel en restaurant gericht op ambachtelijke voedselbereiding met groente en fruit uit Toentje 5. Educatief programma op het gebied van gezonde voeding en zelfredzaamheid	Loopt
59	Ontwikkelopgaven	Structurele borging van activiteiten in het kader van Eigen Kracht. Onderzoeken of dit past in het kader van maatschappelijke participatie.						Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
60		Goede gieren: Onderzoeken of de Goede Gierenaanpak van schuldenproblematiek een effectieve en betaalbare aanvulling vormt op de reguliere schuldhulpverlening van de GKB. De Goede Gierenaanpak is een innovatieve en alternatieve omgang met schuldenproblematiek. Door te vertrekken van uit een integrale kosten-baten analyse, beoogt het GG fonds goedkopere en betere oplossingen mogelijk te maken. Niet de straf voor het verkeerde gedrag in het verleden staat voorop, maar perspectief op de toekomst. Hoe kan de cliënt wel (al dan niet met behulp van zijn sociale netwerk) greep krijgen op het eigen leven?. Het nemen van initiatief moet lonen ook op korte termijn. Handelen vanuit het eigen plan van de klant, organiseren van (professionele) ondersteuning, onderhandelingen met schuldeisers en andere stakeholders over alternatieve afbetaling van schulden.	20.000	Louise Zwanenberg/ Marije Plantinga		gemeente, Goede Gierenfonds en sociaal team, Eurocoach	Voor 20 klanten, die vanwege verschillende (juridische) belemmeringen zijn vastgelopen bij de reguliere schuldhulpverlening, een alternatief aanvullend schuldhulptraject opstarten.	Verkennen tot juni 2015 Uitvoeren vanaf juni 2015
61		Onderzoeken hoe vorm te geven aan effectieve ondersteuning van de 'nieuwe armen (zelfstandigen)' gelinkt aan inspiratiegroepen. Hierbij tevens de verbinding zoeken met Economische Zaken				EZ		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
62		Toentje uitrollen over meerdere wijken in de stad in afstemming met pilot moestuintjes vanuit maatschappelijke participatie	PM			NDE, wijk, scholen, wijkbedrijven, opvang		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
63		Verkennen van haalbaarheid oprichting stg dress for success en opzetten van een winkel in combinatie met mensen hun talenten laten ontdekken en in hun kracht zetten	PM					Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
64		Onderzoeken van inspiratiegroepen voor (alleenstaande) ouders gelinkt met de brugfunctionaris	PM					Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
	verbinding		481.000					
65	Initiatieven uit de samenleving, crowdfunding en	Verbinding armoedebeleid met samenleving	125.000	Lonneke Kamp				

concept UITVOERINGSPLAN ARMOEDEBELEID 2015

66	ondernemers en armoedebestrijding	Verbinding (MVO) ondernemers met armoedebeleid . Zoals de samenwerking met de SKSG-ontwikkelen vroegtijdige signalering en preventieve aanpak. De middelen zijn niet voor de ondernemers bedoeld, maar voor uitvoering van de met hen te ontwikkelen ondersteuning van minima.	100.000	Lonneke Kamp		EZ		
67	staderspas	Begin 2015 onderzoek en evaluatie. Met deze informatie gebruiksvriendelijkheid, gebruiksmogelijkheden en aanbod verbeteren. Er volgt nog een apart uitvoeringsplan met communicatie paragraaf en indicatoren	256.000	Paul Spoelstra				
68	Ontwikkelopgaven	Verbinding van het totale aanbod activiteiten op het gebied van vangnet met vliegwielactiviteiten						Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
69		Verbinding met de sociale teams. Zie ook voorlichting en training "de armoede dichtbij"Kindpakket". Uitbreiding naar andere doelgroepen				Geert Jan Koers		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
70		Verbinding met de nota en uitvoering van maatschappelijke participatie en de pilot wijkwerken				Judith Slagter		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
71		Verbinding van de activiteiten in het kader van armoede binnen het sociale domein (zoals laaggeletterdheid, allochtone vrouwen, integraal jeugdbeleid, leerlingzaken). Het gaat dan om het verbinden van de activiteiten zoals het taalcafé, Van Hulley, Jasmijn, inspiratiegroepen van Cato, Vrouwenkracht en andere gerelateerde activiteiten die vanuit de CJG's in de wijken worden georganiseerd				Rick Pos, Fransien Saalbrink, IJB		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
72		Signaleren en aanpak armoede mee laten nemen in deskundigheidsbevordering sociale/Wij- teams en bij maatschappelijke organisaties, kerken en andere partners met direct contact met de doelgroep	PM			Henriette van Essen		Verkennen tot juli 2015 Uitvoeren vanaf juli 2015
Overig			233.000					
73	armoedemonitor		20.000	nvt				
74	onvoorzien		60.000	n.v.t.				
75	Wijkwerken Hoogkerk	Kruisbestuiving door personen vanuit verschillende 'doelgroepen' te laten begeleiden door medewerkers van de verschillende instellingen. De verbinding met armoedebeleid binnen het wijkwerken hangt af van de discussie die nog gevoerd moet worden aangaande maatschappelijke participatie	25.000	Gilda van Dijk		Judith Slagter	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkeringsgerechtigden zijn als initiatiefnemer betrokken bij de ontwikkelingen in de wijk. Zij agenderen thema's en ondernemen actie voor het realiseren van hun doelstellingen. • Niet actieve uitkeringsgerechtigden worden gestimuleerd te participeren in de wijk. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar uitkeringsgerechtigden vanuit een "armoede" situatie. • Het economisch DNA van de wijken is in kaart gebracht • Er is een aanpak armoedebestrijding in de eigen woonomgeving geïnitieerd vanuit burgerparticipatie. 	
76	Bijdrage Campusdiep	Woonvoorzieningen voor jongeren van 18-27 jaar met een risicovolle thuissituatie die het op eigen kracht niet redden leren zelfstandig te wonen en worden toegeleid naar werk of school. Voor 1 juli 2015 moet uitgezocht zijn hoe de financiering van Campus Diep eruit komt te zien voor 2016	121.000	Marije Plantinga		Hoehuisdiep, gemeente	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hoendiephuis: 20 jongeren die worden begeleid op alle leefgebieden om de zelfredzaamheid en het toekomstperspectief te vergroten voor max 1 jaar 2. Proefwonen: 19 jongeren wonen max 1 jaar in huurwoningen van Campusdiep 3. Bibabon: 7 plaatsen voor jongeren met ondersteuning op 9 leefgebieden met toeleiding naar werk max voor 2 jaar; streven is 1 jaar 4. Kamers met kansen: 15 plaatsen voor jongeren vanuit stabiele woonsituatie startkwalificatie laten behalen 	
77	Wijkmarkt	Ontwikkelen wijkmarkt in de Wijert waarbij wordt aangetoond wat je in de wijk kunt doen met weinig geld. In afstemming met opdracht Radar	7.000	Marije Plantinga		Gemeente, gebiedsteam Zuid	Een wijkmarkt waar je kunt zien, voelen en ondergaan hoe je creatief om kunt gaan met een klein budget. Mensen ontmoeten elkaar, leren van elkaar, worden enthousiast door ideeën en creaties van derden. Een leuk informeel evenement voor jong en oud, arm en rijk.	mei-15

Legenda

	Loopt volgens planning.
	Loopt niet volgens planning of moet nog georganiseerd worden.
	Vraagstukken moeten eerst opgelost worden.